

TMK.4 - III. Hâkimin takdir yetkisi - İçtihatlar

Kötü niyetli olmasa da alacaklı tarafından yasadaki boşluktan yararlanılarak bir ilamdaki haklar için ayrı ayrı takip başlatılarak sebepsiz zenginleşmeye neden olacak şekilde borçlu tarafa fazladan masraf yükletilmesine neden olunması hakkın kötüye kullanılması niteliğinde olduğu- İlam bir bütün olmasına rağmen yasal ve geçerli bir neden olmaksızın alacaklının iki ayrı takip başlatmak suretiyle dürüstlük kuralına uymadığı, borçlunun zarara uğramasına neden olduğu anlaşıldığından, borçlunun şikayetin kabulüne karar verilmesi gerektiği-

Taraflar arasında görülen ve yukarıda açıklanan davada yapılan yargılama sonunda Mahkemece, davanın reddine karar verilmiş olup hükmün davacı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine, Dairece dosya incelendi, gereği düşünüldü.

Borçlu vekili, takip dayanağı ilamda yazılı 316.980,64-TL asıl alacak ve yargılama giderlerine ait alacak kısmının İstanbul 9. İcra Müdürlüğü'nün 2014/4601 Esas sayılı dosyası ile, aynı mahkeme kararında yazılı olan 23.465,84-TL vekalet ücreti alacağının ise İstanbul 9. İcra Müdürlüğü'nün 2014/4602 Esas sayılı dosyası ile takip ve talep edildiğini, İstanbul 9.İcra Müdürlüğü'nün 2014/4601 esas sayılı icra takibi derdest ve bu dosya üzerinden kararın infazı mümkün iken, ikinci takibin yapılmasının hukuka aykırı olduğunu belirterek, aynı ilama dayanan ikinci icra takibinin iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkemece, ilamda yazılı olan asıl alacak ve yargılama giderleri ile vekalet ücreti yönünden tek bir takip yapılabileceği gibi ayrı ayrı takip yapılmasının da mümkün olduğu, İlamda hükmedilen asıl alacak ve buna bağlı fer'i alacaklar yönünden ayrı ayrı takip yapılmasını engelleyen yasa hükmü bulunmadığı gerekçesiyle şikayetin reddine karar verilmiş, karar davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun Dürüst Davranma ve Doğru Söyleme Yükümlülüğü başlıklı 29. maddesinde "Taraflar, dürüstlük kuralına uygun davranmak zorundadırlar. Taraflar, davanın dayanağı olan vakıalara ilişkin açıklamalarını gerçeğe uygun bir biçimde yapmakla yükümlüdürler." Dürüstlük Kuralına Aykırılık Sebebiyle Yargılama Giderlerinden Sorumluluk başlıklı 327. maddesinin 1. fıkrasında "Gereksiz yere davanın uzamasına veya gider yapılmasına sebebiyet vermiş olan taraf, davada lehine karar verilmiş olsa bile, karar ve ilam harcı dışında kalan yargılama giderlerinin tamamını veya bir kısmını ödemeye mahkûm edilebilir." denilmiştir.

4721 sayılı TMK'nun Hukukun Uygulanması ve Kaynakları başlıklı 1. maddesinde "Kanun, sözüyle ve özüyle değindiği bütün konularda uygulanır. Kanunda uygulanabilir bir hüküm yoksa hâkim, örf ve adet hukukuna göre, bu da yoksa kendisi kanun koyucu olsaydı nasıl bir kural koyacak idiyse ona göre karar verir. Hâkim, karar verirken bilimsel görüşlerden ve yargı kararlarından yararlanır.", Dürüst Davranma başlıklı 2. maddesinde "Herkes, haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kurallarına uymak zorundadır. Bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeni korumaz." Hâkimin Takdir Yetkisi başlıklı 4. maddesinde "Kanunun takdir yetkisi tanıdığı veya durumun gereklerini ya da haklı sebepleri göz önünde tutmayı emrettiği konularda hâkim, hukuka ve hakkaniyete göre karar verir." Hukukun Uygulanması başlıklı 33. maddesinde ise; "Hâkim, Türk hukukunu resen uygular."

TMK.4 - III. Hâkimin takdir yetkisi - İçtihatlar

denilmiştir. 2709 sayılı 1982 Anayasası'nın Hak Arama Hürriyeti başlıklı 36.maddesinde "Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir." denilmiştir.

818 sayılı Borçlar Kanunu'nun 61. maddesini sadeleştiren 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun Sebepsiz Zenginleşmeden D. Borç İlişkileri başlıklı 77. maddesinde "Haklı bir sebep olmaksızın, bir başkasının malvarlığından veya emeğinden zenginleşen, bu zenginleşmeyi geri vermekle yükümlüdür. Bu yükümlülük, özellikle zenginleşmenin geçerli olmayan veya gerçekleşmemiş ya da sona ermiş bir sebebe dayanması durumunda doğmuş olur" denilmiştir.

Somut olayda, alacaklı tarafça borçlu hakkında, İstanbul 22.Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 2012/198 E.- 2013/275 K. sayılı ilamına dayalı olarak davalı tarafından icra takibi başlatıldığı, hükmedilen vekalet ücretinin İstanbul 9. İcra Müdürlüğü'nün 2014/4602 Esas sayılı dosyasında talep edildiği, ilamda hükmedilen asıl alacak ve yargılama giderlerinin ise İstanbul 9. İcra Müdürlüğü'nün 2014/4601 Esas sayılı dosyasında talep edildiği, bu haliyle, aynı ilamdan dolayı iki ayrı icra takibi yapıldığı anlaşılmaktadır.

Bu kapsamda, yasalarda bir ilamla hüküm altına alınan haklarla ilgili olarak ayrı ayrı takip yapılabileceğine ilişkin hiçbir düzenleme mevcut değildir. Bu durumda Türk Medeni Kanunu'nun 1, 2, 4 ve 33. maddelerinin, Anayasa'nın 36. maddesinin, Borçlar Kanunu'nun 61 ve yeni Türk Borçlar Kanunu'nun 77. maddesinin, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 29. maddesinin göz önüne alınarak uyuşmazlığın çözüme kavuşturulması gerekir.

Genel olarak icra hukukuna ilişkin itiraz ve şikâyetlerde Türk Medeni Kanunu'nun 2. maddesinin uygulanma kabiliyeti yoktur. Ancak yukarıda belirtilen diğer yasa maddeleri göz önüne alındığında bu tip olaylarla sınırlı kalmak üzere objektif iyi niyet kurallarının göz ardı edilmemesi gerekir. Hakkın kötüye kullanılması; hukuken var olan bir hakkın sınırlarını aşarak ya da o hakkı gerekçe göstererek, hukuka aykırı eylemler yapma durumu olarak veya bir hakkın, yasaların tanıdığı yetkilerin sınırları içinde olmakla birlikte, amacından saptırarak kullanılması olarak da açıklanabilir. Türk Medeni Kanunu'nun 2. maddesine göre herkes, haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kurallarına uymak zorundadır. Bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeni korumaz. Yani bir hak sahibi hakkını kullanırken ve borçlu borcunu öderken objektif iyi niyet kurallarına uymak, dürüst davranmak, başkalarını zarara uğratmamak zorundadır. Hak sahibi başkasına zarar vermek amacını taşımasa bile hareketi açıkça iyi niyet kurallarına aykırı ise ve başkasını zarara uğratiyorsa veya hak sahibine sağladığı yarar ile başkasına verdiği zarar arasında aşırı dengesizlik varsa bu durumu hakkın kötüye kullanılması olarak değerlendirebiliriz. Anayasa başta olmak üzere, Hukuk Muhakemeleri Kanunu, Türk Medeni Kanunu ve Türk Borçlar Kanunu hak sahibinin hakkını kullanırken objektif iyi niyet kuralları içinde hareket etmesini emretmiş aksi davranışın hukuk düzeni tarafından korunamayacağını belirtmiştir.

Kötü niyetli olmasa da alacaklı tarafından yasadaki boşluktan yararlanılarak bir ilamdaki haklar için ayrı ayrı takip başlatılarak sebepsiz zenginleşmeye neden olacak şekilde borçlu tarafa fazladan masraf yükletilmesine neden olunması hakkın kötüye kullanılmasıdır ve hukuk

TMK.4 - III. Hâkimin takdir yetkisi - İçtihatlar

düzeni tarafından korunamaz. Hakim, yukarıda belirtilen yasa maddeleri gereğince yasadaki boşluğu objektif iyi niyet kuralları içinde doldurmak zorundadır. İlam bir bütün olmasına rağmen yasal ve geçerli bir neden olmaksızın alacaklının iki ayrı takip başlatmak suretiyle yasalarda belirtilen dürüstlük kuralına uymadığı, borçlunun zarara uğramasına neden olduğu anlaşılmıştır.

Yukarıda belirtilen yasal düzenlemeler karşısında alacaklının bu davranışı hukuk düzeni tarafından korunamayacağından Mahkeme tarafından borçlunun şikâyetinin kabulüne karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçelerle reddine karar verilmesi doğru değildir.

SONUÇ: Borçlu vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile Mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK'nun 366 ve 6100 sayılı HMK'nun Geçici 3.maddesi yollamasıyla 1086 sayılı HUMK'nun 428. maddeleri uyarınca BOZULMASINA, taraflarca İİK'nun 366/3. maddesi gereğince Yargıtay Daire ilamının tebliğinden itibaren ilama karşı 10 gün içinde karar düzeltme isteğinde bulunulabileceğine, istek halinde peşin harcın temyiz edene iadesine, 20.12.2017 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

8. HD. 20.12.2017 T. E: 2015/19714, K: 17212